

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Primum sigillum de equo albo, & equite habente arcum, & coronam,
aperitur, & explicatur. Sectio II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

opus est humilitate, qua intelligant se natura communione reliquis hominibus esse similes, eiusdemque infirmitatis participes: id quod etiam sponsus subtiliter sponsa commendauit illis verbis Canticorum *1. Murenulus aurea faciemus tibi, vermiculatas argento*: quo loco obseruandum est verbum illud, *vermiculatas*, idem esse, atque quibusdam quasi vermiculis cælatas, quo videlicet sponsa habens semper ante oculos illas vermiculorum imagines nequaquam de sua altitudine superbi-
ret, sed intelligeret se nihil aliud ex se esse, quam vermiculum, id est, abiectionis-
mam, tandemque in vermes esse conuertendam, quantum eumque sibi nobilis,
& pulchra videretur. Has igitur ob causas imperia merito equis comparantur.

Can. I. II.
Mortis me-
ditatio ad
humilitatem
conducit.

Primum sigillum de equo albo, & equite habente arcum, & coronam, aperitur, & explicatur.

SECTIO II.

APERTO primo libri sigillo apparuit equus albus, & qui sedebat super illum, I. habebat arcum, & data est ei corona, & exiit vincens, vt vinceret. Per hunc equum iuxta ea, quæ diximus, designatur imperium Romanum sub Caio Caligula, qui Tiberio successit: is enim nulla in re dimexauit Ecclesiam, imò Herodem, qui Ioannem Baptistam obruncauerat, & Christum in passione indutum veste alba irriserat, vnà cum Herodiade vxore perpetuo in Occidente multauit exilio, vt auctor est Nicephorus lib. 2. historia Ecclesiastica capite 9. cuiusque tempore Pontius Pilatus maximus fuit affectus contumeliis, & extrema calamitate oppressus, imò ad eas redactus angustias, vt mortem ipse sibi conciuerit, & sui ipsius & iudex, & vindex factus sit: quem admodum narrat Eusebius lib. 2. hist. Eccl. cap. 7. & Nicephorus lib. 2. cap. 10. Deinde Caius fidei prædicationem minimè impediuit, quo fit, vt optimo iure per equum album, qui color fidelitatem, & latitiam denunciat, Caligula intelligatur imperium: eo enim tempore Christus veluti eques, quem videlicet Caligula ipse adumbravit, tametsi gentilis imperator, sicut & apud Esaiam Cyrus Persarum Imperator Christum Dominum figurauit in soluenda captiuitate Iudæorum, faciendaque potestate Hierosolymitani templi instaurandi, vt patet ex illis verbis apud Esaiam cap. 45. *Hæc dicit Dominus Christo meo Cyro, &c.* Christus, inquam cepit prædicatione Apostolorum ad gentes discurrere, & potentia suæ, ac prædicationis fidei arcu multos ad fidem suam, & religionem traducere: denique victor de variis Gentilium superstitionibus, & idololatriæ impietate gloriose triumphare, vt merito ei corona tanquam victori non solum à patre, sed etiam à Gentibus conuersis tanquam Regi suo data videatur, cum illa sese eius imperio, & fidei subiecerunt: nec verò insolens est in sacris literis Christum Dominum equitem appellari, vt patet ex Abacuch cap. 3. cum dicitur: *Qui ascendis super equos tuos, & quadriga tua saluatis.*

Nicephor.
Pilat. ipse
sibi mortem
conciuit.

Eusebius.
Nicephor.

Esaiæ 45. 1

Abac. 3.

Caius in ho-
stes Christo
Iudeos dmi-
no consilio de-
savit.

Vel certe Caius ipse, non vt Christi typus, sed sub ipsius nomine dicitur habere arcum, & esse vincens, vt vinceret: quoniam, vt superiores auctores tradunt, diuino quodam consilio, & prouidentia effectum est, vt Caius in Iudeos infestissimos Christi hostes mirum in modum incitatus eos maxime haberet exosos, acerrimèque persequeretur, & alio licet spectans, pro Christo bellum gereret, arcumque in Christi persecutores intenderet, Ecclesia interim pace fruente, augetenteque in dies fideum numero, & gentium conuersione per id tempus in mystica illa lincione Petro denunciata, vt iure optimo dici potuerit

Caius pro Christo in praelium intento arcu exiisse vincens, & vinceret. Siquidem fidelibus nulla ex parte diuexatis Iudæos ita deiecit, vt facile intelligerent eas sibi calamitates propter nefariam Christi necem euenire, vt sapienter in Annalibus eius temporis annotauit Cardinalis Baronius, multaque alia præstitit, quæ in Christi Domini victoriam cesserunt, vt paulò post dicemus. Atque in primis maxima fuit illa Iudæorum clauis Alexandria, cum Flaccus præses provinciarum non inficio, vt par est credere, imperatore in prosecutis, hoc est, synagogis statuas ad imperatoris effigiem expressas dedicari præcepit, ac paulò post edictum proposuit, quo Iudæos in quilibet, exteròsque appellabat, damnabatque indicta cauta, vsurpans ipse sibi partes delatoris, testis, & pœnarum exactoris: itaque in domos, & officinas Iudæorum effractis foribus irrumpebatur, ipsi suis bonis, facultatibusque euertebantur, & rerum necessariorum inopia oppressi ante oculos mori præ fame uxores, paruòsque liberos videre cogebantur, & vbicumque conspicerentur Iudæi, aut coniectis quamprimum saxis necabantur, aut fustibus ad mortem vsque contusi miserrimè interibant: intòdum etiam familiarum integre cum visis, vxoribus, parentibus, liberis in medio foro exurebantur, multaque alia sanè crudelia, & immania fiebant in Iudæos, de quibus fusè in Flacco Iudæus Philo conqueritur. Quin etiam ipse Imperator Colossum sibi in intimis adytis Hierosolymitani templi poni mandauit ascito israheliticum Iouis cognomine, licet flexus postea regis Agrippa literis, Hierosolymis tantum exceptis, in finitimis vrbibus altaria, templa, & statuas erigi sibi præcepit: sed quod ad illustrandum hunc locum maximè pertinet, Caius, vt superius perstrinximus, Herodem, qui Ioannem Baptistam obruncauerat, & Christum in passione indutum veste alba cum exercitu suo irriserat, ad Lugdunum Galliarum vrbem ablegauit, vt refert Iosephus in libro decimo octauo antiquit. capite 9. & Pontium Pilatum, qui Christum seruatore per summam impietatem, & iniusticiam morti adiudicauerat, ad Viennam perpetuo dānauit exilio, vt auctor est Ado in Chronicis, *Tantisque vt eius verbis vtatur, irrogante Caiso languoribus constitutus est, vt sua se transferberans manu multorum malorum compendium morti celeritate quaferit.* Quoniam igitur Caius Iudæos Christianæ fidei religionis hostes infectatus est, atque de Herode, & Pilato ex Dei prouidentia, & consilio pœnas sumpsit, ac rem Christianam minime impediuit, meritò sanè dicitur accepisse arcum, pro Christo scilicet, & exiisse vincens, vt vinceret.

111. Verùm vt hæc melius intelligantur, aduertendum est arcum interdum sumi pro supplicio à Deo siue illato, siue inferendo, veluti Psal. 59. *Dedisti me uentibus significacionem, vt fugiant à facie arcus.* Cuius similitudinis ratio ea est, quemadmodum docet D. Augustinus, & ceteri serè interpretes in eum locum, quia sicut in arcu quantò longius chorda trahitur, tanto fortius sagitta emittitur, ita supplicium quantò magis à Deo differtur, tanto postea inferitur funestius. Aduerte autem in iisdem verbis summam Dei misericordiam, qui per suppliciorum comminationes antegressus solet peccatores admonere, vt ea curent per penitentiam subire fugere, quo eodem sensu D. Basilius exponit illud Psal. 7. *Arcum suum tetendit, & parauit illum,* obseruans omnem Dei operam in intendendo, & parando arcu consumi, ad terrendum videlicet, ne cogatur sagittam iacere. Deinde sumitur arcus pro sacra scriptura: vult autem D. Gregorius libro 19. Moralium cap. 28. in chorda testamentum nouum, in cornu verò testamentum vetus accipiendum esse: quia quemadmodum in arcu, dum chorda trahitur, cornu curuatur: ita in sacra scriptura, dum testamentum nouum legitur,

Baronius

Phil. Iud.

Herodes à

Caiso ablega-

gatur. Iosephus. Pilatus exilio perpetuo dampnatur. Ado.

D. August. Supplicium cur in arcu significatur.

Misericordia Dei ostendit, cum minatur.

D. Basilius.

Psal. 7.

D. Grego.

Arcus sumitur pro scri-

ptura sacra.

legitur, duritia testamenti veteris emollitur: ad eius namque spiritalia, & blanda precepta litera se rigor inclinat, quae ratio est etiam D. Augustini in illud Psal. 7. iam citatum, *Arcum suum extendit, & paravit illum. Arcum, inquit, istum scripturas sanctas libenter acceperim, ubi fortitudine novi testamenti quasi nemo quodam duritia veteris flexa, & domita est.* Hinc tanquam sagittae divinae praeconia iaculantur: quae enim alia sagitta percussa est, quae dicitur Cantic. 2. *Vulnerata charitate ego sum:* sic enim est apud Septuaginta, quorum translationem sequitur Augustinus pro eo, quod nos habemus, *Quia amore langueo.* Aduertit autem D. Augustinus, quod sequitur, *Sagittas suas ardentibus efficit:* iuxta quaedam exemplaria legi, *Sagittas suas ardentibus efficit:* quia nimirum sagittae ardere faciunt, quod utique praecitare non possunt, nisi & ipsae ardeant; quo significatur concionatoris verba debere esse veluti ardentibus quaedam sagittas, quae auditorum corda valeant compungere, & penetrare, atque diuini amoris facibus inflammare: quemadmodum de Helia dicitur Ecclesiastici quadragesimo octauo, *Surrexit Helias propheta quasi signa, & verbum ipsum quasi facula adolebat:* & Hierem. 5. *Eccededi verba tua in ignem, & populum istum in ligna:* quia videlicet concionator debet auditores igne poenitentiae, & charitatis inflammare: vel etiam, quia sicut ignis conuertit ligna in cinerem: ita concionator debet in animis auditorum cognitionem suae fragilitatis, & vilitatis ingenerare.

D. August. Psal. 7. 13.
Cant. 2. 5.
Septuaginta
Interpres.
D. August.

Concionatoris
verba sunt
ardentia.
Ecl. 48. 1.

Hiere. 5. 14.

Nec verò Scriptura sacra dumtaxat arcui, sed etiam sagittis comparatur, quas Deus ipse per Doctores Ecclesiae, Diuinique verbi praecones tanquam per arcus solet emittere: vnde de prauis Doctoribus dictum est Osee 7. *Facti sunt quasi arcus dolosus:* & Psal. 77. *Auertunt se & non seruauerunt pactum, quemadmodum patres eorum conuersi sunt in arcum prauum:* id est intendit eos Deus quasi arcum ad mortaliu animos amoris sui sagittis vulnerandos: verum ipsi facti sunt arcus dolosus, qui sagittam in sagittantem torquet: sic enim prauis doctores siue doctrinae, siue vitae prauitate, quos conuertere debuissent, aduersus Deum reflectunt: ita utrumque locum interpretatur D. Hieronymus, *Mutati sunt, inquit, in arcum dolosum, ut quos Dominus contra aduersarios intenderat, ipsi contra suum Dominum uerterent, & miserent aduersus eum blasphemiarum sagittas:* alij utrumque locum de peccatoribus ingenerare interpretantur, ut sit sensus, ipsos sibi met nocere, suisque sceleribus quasi sagittis in seipso intortis vulnerare, iuxta illud Psal. 10. *Qui autem diligit iniquitatem odit animam suam:* quo etiã pertinet illud Esaiã 59. *Oua aspidum ruperunt, qui comederit de ouis eorum morietur, & quod confortum est, erumpet in Regulum:* quo loco obseruanda est elegans prophetae similitudo: quemadmodum enim oua aspidum foris quidem pulchra videntur, intus autem venenata sunt, & pestilentia, primumque frangentibus lethifera: ita nefaria peccatorum consilia pulchra quidem in speciem sunt, sed intus perniciofa, & funesta, hisque potissimum, quae ea designarunt, ad finemque perducunt, cladem, & exitium afferentia: in eandemque sententiam à Procopio, aliisque patribus de Iudaeis locus intelligitur, in quorum cordibus antiquus serpens impia aduersus Christum consilia tanquam oua peperit, quae ipsi postea Iudaei fouerunt, & Basiliscos excluderunt, quorum veneno afflati omnino perierunt. Sed, ut ad institutum reuertamur, hoc loco arcus, quem Christus gestare dicitur, sacra est Scriptura, diuinique verbi per Apostolos, & reliquos concionatores toto orbe praedicatio, quo arcu, & sagittis imperante Caligula quamplurimos vulneratos ad fidem suam, religionemque traduxit.

III.
Scriptura sacra
sagittis
comparata.
Osee 7. 16.
Psal. 77. 57.

D. Hieron.
Psal. 10. 2.
Peccatores
sibi nocent.
Esaiã 59. 9.

V.
Christus quatuor coronas coronatus.

Quod verò ad coronam attinet, quae data ei dicitur: aduertendum est quatuor coronas fuisse Christum Dominum coronatum. Prima fuit caenis, quam à

- D. Ambros. *Caes. 3. 11.* matre in incarnatione accepit: sic enim D. Ambrosius libro de institutione Virginis, capite decimo sexto, interpretatur illud Canticorum 3. *Egre dimini filia Sion, & videre regem salomonem in diademate, quo coronavit eum mater sua in die desponsationis illius. & in die letitiae cordis sui. Vbi obiter adverte summum Verbi erga homines amorem, siquidem diem incarnationis, cum primum factus est homo propter homines, diem desponsationis suae cum humana natura, diemque letitiae cordis sui appellari voluit: atque haec corona fuit contexta ex varijs, isque pulcherrimis floribus donorum Spiritus sancti, quae in primo conceptionis instanti eius anima infusa fuerunt: quos flores enumeravit Esaias capite undecimo. *Resurget super eum spiritus Domini, spiritus sapientiae, & intellectus, spiritus consilij, & fortitudinis, spiritus scientiae, & pietatis, & replebit eum spiritu timoris Domini.* Secunda corona fuit spinea, Ioannis 19. *Plectentur coronam de spinis:* quae texta fuit ex spinis, & compunctionibus delictorum nostrorum iuxta illud Esai. 53. *Propter scelus populi mei percussus eum:* quae ratio affertur à Tertulliano lib. de corona militis. *Quale, inquit, oro te, fectum pro utroque sexu subyit ex spinis, opinor. & tribulatis figuram delictorum, quae nobis prestulit terra carnis: abstulit autem virtus crucis omnes aculeos mortis in Domini ei capitis tolerantia obrundens:* quam eandem rationem affert D. Achanasius in oratione de passione, & cruce Domini. Tertia corona fuit gloriae, celebritatisque, & exaltationis sui nominis ex lapidibus pretiosis composita, quae à Patre in caelo, & in terra coronatus, ad Philippenses 2. *Propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen:* quo loco pro exaltavit, habetur Graecè *ὕπερ ἐξέταυ*, hoc est, super exaltavit, seu mirò modo exaltavit: Et ad Hebraeos 2. *Videmus Iesum propter passionem mortis gloriae, & honore coronatum.* Quarta denique corona est, quae quotidie coronatur ab sponsa in conversione fidelium: nam etiam Paulus, quos conuertebat, coronam appellabat suam, veluti ad Philippenses 4. *Frater mei charissimi, & desideratissimi, gaudium meum, & coronam mea.* Et prima ad Thessalonicens. 2. *Qua est autem nostra spes, aut gaudium, aut corona gloriae nonne vos ante Dominum nostrum Iesum Christum estis in adventu: vos enim estis gloria nostra, & gaudium:* Et Ecclesiastici 32. *Rectorem te posuerunt? noli extolli: esto in illis quasi unus ex ipsis: curam illorum habe:* Et paulò post: *Et lateris propter illos, & ornamentum gratiae accipias coronam.* Docet autem Divus Thomas in epistolam ad Thessalonicenses Apostolum fideles à se conuersos gaudium, & coronam suam appellare, eo quòd maxima sit praedicationis retributio eijs, quos conuertit: què admodum Dux propter militum victoriam coronari solet. Theodoretus refert ad humanam gloriam, & Pauli apud homines existimationem, ut sit sensus: propter vos mihi placeo, propter vos clarus, & illustris euado, iuxta illud Ecclesiastici 30. *Qui docet filium, laudabitur in illo, & in medio domesticorum in illo gloriabitur:* quamquam etiam velit verba esse Pauli instar matris, siue nutricis fidelibus à se conuersis quasi pulchris infantulis blandientis, ac de sua fecunditate gaudientis. Quoniam, inquit Theodoretus, se matri & nutrici comparauerat, eius quoque verba imitatur, ea enim infantulos stem, & gaudium, & quae sunt huiusmodi, appellare consuevit: in quo maxime eminet maternus affectus Pauli, quemadmodum & ad Galatas 4. *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis:* Eodem coronae genere ipsa quoque Ecclesia coronatur, ad eam enim ita Sponsus loquitur Canticorum 4. *Veni de Libano sponsa mea: coronaberis de chibilibus leonum, de montibus pardorum.* Quem locum D. Gregorius, & Beda interpretantur de cordibus infidelium, quae cum prius fuerint Daemonum cubilia per conversionem corona Ecclesiae efficiuntur. Sic igitur etiam Christus ex suis fidelibus coronatur, quae*

corona ex variis floribus, Martyrum videlicet rosis, Confessorum violis, & candidissimis virginum liliis contextitur. Hoc enim sensu Rupertus exponit illud ^{Rupert.} Zachariæ 6. ^{Zachar. 6. 11} Sumes aurum, & argentum, & facies coronas, & pones in capite Iesu filij Ioseph, sacerdotis magni: Quia nimirum, inquit, per singulas virtutes electorum suorum Dominus coronatur, imò in illis coronatis saluator coronâ accipit, quia ipse est opus omnium Sacerdotum corona. Cû igitur hoc loco data Christo dicitur coronâ, duæ postrema accipiendâ sût.

Secundum sigillum de equo rufo aperitur, & explicatur, & de Martyrum splendore nonnulla perstringuntur.

SECTIO III.

IN apertione secundi sigilli equus rufus, qui apparuit, imperium sub Domitio Nerone resignificat, sub quo Ecclesia primam edicto publico passa est persecutionem generalem; quo tempore, quoniâ multi fideles sanguinem pro Christo fuderunt, rectè eius imperium per equum rufum exprimitur. Nero igitur fuit huius equifessor, cui ob summam crudelitatem datus dicitur gladius magnus: incredibilem enim in Romanos carnificinam exercuit, ipsique Romanæ urbi faeces admoveri præcepit, quod incendium sex integris diebus, & septem noctibus perduravit: atque hoc egregium spectaculum ut iucundius videret Nero, altissimam turrim conscendit, ubi quedam Homeri carmina de Troiæ incendio præ animi iucunditate cecinit. Iam verò contra Christianos dici non potest, quàm barbarus, & immanis extiterit, in quibus duo illa clarissima orbis lumina Petrus, & Paulum tanquam duos soles de mundo sustulit. Verissimè tunc in fideles quadrabat illud 1. Cor. 4. ^{1. Cor. 4. 9.} Spectaculum facti sumus mundo, & Angelis, & hominibus, seu ut Græcè est, *ἑστῆσαντες*, id est, *Theatrum facti sumus*: & est sensus, theatri, & spectaculi loco quasi feris obiiicimur, cum variis tormentis, & cruciatibus necamur, ut theatrum mundo, Angelis, & hominibus exhibeamus: cui concinit, quod præcellerat, *Tanquam morti destinatos*, Græcè *ὡς ἐπιθανάτους*, id est, *ad mortem servatos*, ducta similitudine ab ijs, qui more Romano bestijs spectante populo obiiiciebantur, atque ad id caueis inclusi tenebâtur, tanquam morti iam obnoxii: ac destinati: id quod sub Nerone fidelibus accidebat, quia & ipsi obiiiciebantur feris, & vbi cumque reperiebantur, tanquam morti destinati dici poterant, ac theatrum mundo, & Angelis exhibere, propter persecutionis magnitudinem, quæ vbi que gravissima grassabatur. Porro adverte, licet D. Chryso. cum dicitur: *Et Angelis*, bonos tantum Angelos intelligat, eo sensu talia esse martyrum certamina, ut Angelorû digna sint aspectu: tamen multos de Angelis tum bonis tum etiâ malis interpretari: quam expositionem affert præter alios D. Tho. *Angelis*, inquit, *& hominibus*, scilicet bonis, & malis: concurrebant enim ad eorû spectaculum boni Angelis ad confortandum, mali autem ad impudendum: boni homines ad compatiendum, & exemplum sumendum patientiæ, mali verò ad persequendum & irridendum: vel aliter: erant spectaculû, siue theatrum Angelis: bonis quidem, quoniâ ipsorum certamina, ut aiebat Chryso. Angelorum erant digna aspectu, & eiusmodi, quæ cælitum in se oculos per amorem, & admirationem converterent: malis autem, quia Apostolorum, & reliquorum Martyrum iniuriæ demones oblectabant, cum cernerent hostes suos, id est, Apostolos, & reliquos sanctos torqueri ad terrorem aliorum, ne Christi fidem amplecterentur. Itaque rectè dicitur permissum illi fuisse, ut sumeret, id est, auferret pacem de terra, ut inuicem se interficiant: quia ex Romanis plurimos alios per alios præcipiebat occidi. Totum denique Romanû imperiû cædibus, & sanguine

I. Equus rufus Imperium Neronis significat.

D. Chryso.

Martyrum certamina Angelorum, demonum, & hominum.

D. Thom.

Insuperum iniuriæ demones oblectant.